

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII : Número 2138 15 cèntims = Atrassats 30 Barcelona, 27 de Febrer de 1920

LO QUE POT EL VICI

El suïcidi d'un fumador

Vapors Correus "TAYÁ"

Servei ràpid mensual a la HAVANA i NEW ORLEANS

Dintre de la primera quinzena de febrer pròxim sortirà de Barcelona

Efectuant son primer viatge

amb escalas a València, Alacant, Màlaga i Vigo, directe per a la Havana, Santiago de Cuba i New Orleans el magnific trasatlàntic

JOSEP TAYÁ

ACABAT DE SORTIR D'ASTILLERO I AMB LA MÁXIMA CLASIFICACIÓ DEL LLOYD
Espaiosos i luxosíssims camarots per a passatgers en 1.ª i 2.ª classes i 3.ª preferència

Gran confort, Servei de restaurant de primer ordre, Diner-concert, Esplèndits salons, Magnífics passejos damunt de coberta, Calefacció, Instal·lació elèctrica a tots els departaments, Telegrafia Marconi, etc., etc.

PER A PASSATGES A LES OFICINES
DE LA COMPANYIA:

FILLS DE JOSEP TAYÁ, S. en C.

Josep A. Clavé, 2. — Telèfons 841-A., 3026-A., 5506-A., 5507-A. — BARCELONA

El mejor disolvente de los uratos
Acepta de las vías urinarias
Óxidos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Rifos
Gota

UROMETINA

LAMBIONE
S. en C. Urotropina - Hexaminas

PIRASA
folleto explicativo. Muestras a los señores médicos
Agte gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

CAÇADORS!

Les millors espadanyes més ben construïdes, sòlides i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda - Expedicions a províncies

Antoni López

IMPRESSOR

Impressions comercials de totes menes
Treballs de luxe i econòmics

EDICIONS

Olm, 8, interior

Telèfon 4115 A

Tintes bones qualitats

UNIÓ, NUM. 3

Bazar DE LA Unión

Útils per a escriptori

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

NO PASSA RES

—No passarà res—deien els excèptics.

—Veieu com no ha passat res?—ens repeteixen ara.

Cosa més curiosa... Per a Espanya i per al món, Barcelona té mala fama, i se la miren sempre en aquella actitud atribuïda an els alemanys, en l'actitud de trencar alguna cosa. Qui hi té parents, té l'ai al cor; qui té negoci, sospira; els governs senten el neguit de la seva governació, i tots tremolen pensant: Quina en farà?

I a Barcelona, lluny de les engunies foranes, mai creiem pugui passar res. Al «diuen que...», oposem el «no ho creguem».

Barcelona és negra per fora i blanca de dins, com una viuda. An a mi me fa el efecte d'una ciutat oxigenada que percibís un gran optimisme rient-se de les catòries estrangeres. I el bó és que, per una més gran contradicció, succeeix que, quan s'anuncien greus esdeveniments, res passa, i al inrevés, saltem de la calma més sumària a l'inquietud més trasbalsadora. El primer de juny de 1917 ningú en sabia res del que passava, i aquell dia a l'història de Espanya s'incorporava una altra data. Ara tots repetim la cantúria de la por i les jornades han estat, primer de Carn.stoltes i després de Quaresma, sense que s'hagi remogut la vida cotidiana.

Jo crec que aquest enmirallement se produeix arreu i que quan sentim parlar de ciutats llunyanes en revolta o trasbalsades, hem de pensar en les llegendes de la nostra Barcelona. Aixís Odessa, o Kiew, o Riga, o Petrograd, o Hamburg, o Dublín. Llegim en els diaris que pateixen fam, que els hi plouen bombes, que passa per elles la revolta, i pensem amb elles horroritzats. En els diaris també llegeixen elles les manifestacions, els atemptats, els *lock-outs*, les vagues, les dimissions i els seus perills, i se figuren que és la nostra una ciutat maleïda. Pitjor estan a Barcelona—deuen dir a Odessa. I nosaltres, al inrevés, exclamem: Com deuen viure a Odessa!

S'ha de patir—deiem abans. S'ha de patir, perquè ho

ha ofert tota ciutat que s'estimi. El patir és europeu, el patir és moda, el patir fa fins home, i poble que no pateix, ni té ànima, ni estimació pròpia ni agena. Per a tenir història, i nosaltres ens dalim per a fer-la, s'ha de sofrir perquè ja és sabut que els pobles feliços no en tenen d'història. Ni en tenen, ni en volen.

Un redolí castellà, diu que: «Nunca la gente de Soria —hizo gran bulto en la historia». No, Soria, no patiria a la manera barcelonina, i per lo tant seguirà no fent gaire volum a l'història; però que'n deu tenir de penes! Tindrà la pena de la gana i de la ignorància, el dolor de no poguer fer res, el patir de què li fassin tot els cacics i les autoritats, l'engúnia. Talment un paralític que somniés amb les criatures que's fan mal perquè tenen llibertat i poden córrer.

MIQUEL LLOBET

Guitarrista de fama mundial que diumenge dona un concert al Palau de la Musica.

Per això quan sento dir que no passa res, beneixo aquesta ingènua insensibilitat, semblant en la del pugilista que no sent els cops de puny perquè té la pell dura de tant rebre'ls, perquè els torna, i a cada cop s'enforteix més. Barcelona està jogant un *match* de boxa, i naturalment els espectadors pateixen, mentre ella segueix el joc mostrant la línia endurida i àgil, caient i aixecant-se, dient: Veieu?... no passa res?... — PARADOX

L'hora tràgica del testament

Dels dos aspectes que la vida municipal comporta, un, el que podríem dir-ne parlamentari o teatral, resta, d'uns dies ençà, en sospens. Justament el que primer i més directament atany al gros públic, aficionat fervent a aquesta part externa de l'actuació regidoresca.

El cas es repeteix, indefectiblement, a les acaballes de cada biení. A l'expirar el manament de la meitat dels regidors, cessen, per una temporada relativament curta, els aparatosos debats consistorials; els torneigs declamatoris.

La cosa té fàcil explicació. Els regidors qual exercici es troba a les darreries renuncien a les glòries que proporciona la galeria. Glòries efímeres que el vent s'emporta, amb la facilitat i la rapidesa empleades en conquerir-les. Insuficients a contentar a qui tingui un mitjà concepte dels deures i la responsabilitat, inherents en exercici de la regidoria.

Estroncada la *verborrea* dels regidors sortints, suposaria en els que queden una imperdonable tonteria, no procurar l'ajornament d'aquells assumptes que poden suscitar controvèrsies i discrepàncies de criteri entre els cridats a entendre en l'estudi i resolució dels mateixos.

D'aquí el marasme, la quietud aparent, que aquests dies s'observa a Cà la Ciutat. Les sessions, generalment llargues i tempestuoses, transcórren a les darreries de biení, amb la velocitat del llampec. Les deliberacions del Concell tenen per únic objecte despatxar els assumptes de tràmit. Diguem que els interessos de la ciutat no sofreixen cap perjudici en el canvi de procediment imposat per les circumstàncies.

Mancariem, amb tot, al deure d'informadors, deixant de fer constar que, com sempre, la veritable processó va, a l'Ajuntament, per dintre. A la menor intensitat «parlamentària», acompanya sempre una inconcebible activitat, un afany immoderat de «fer coses», en el sí de les Comissions.

Obeeix el tràngol que en el interior de la Corporació s'observa, a que una bona part dels regidors que acaben prepara lo que acostuma a dir-se'n el «testament». Es en aquestes hores tràgiques, en que el temps truca a la porta, quan apel·len els regidors a tots els medis per a donar efectivitat pràctica a un sens fi d'aspiracions i de desitjos qual compliment han anat diferint per diverses causes.

Lo lamentable, en aquest cas, és que pocs, per a no dir cap, dels assumptes que tan atrafegats porten als nostres administradors, impliquen el més lleu interès per a Barcelona.— JUST

L'engany del temps

En Marsillach ha tornat a estrenar la seva obra: *Las dos sendas*. Se veu que aquesta obra tenia una «senda» que la portava a Romea i una altra que la conduïa al Nou. Era, doncs, un drama en tres actes i dugues sendes. Però l'Amichatis, que encara que no ho sembli, té unes admirables condicions sintètiques, en lloc de traduir *Els dos camins*, i aleshores l'obra d'En Marsillach, hauria pogut dir-se *Els quatre camins*, n'ha fet un sol i l'ha titulada *El camí del vici*, que és un mal camí.

Però ha passat un curiós fenòmen. Quan *Las dos sendas* s'estrenaren, En Marsillach, anava dient: «Ja veuran com me reventaran els companys de premsa». Aquests se conjuraren, per a no dir mal de l'obra. I la crítica fou tan entusiasta com el públic. Ara, En Marsillach, no ha dit res, i els companys de premsa, al cap de cinc anys, reventen l'obra d'En Marsillach, atribuint totes les seves bondats a l'Amichatis. Però l'obra té encara més èxit que fa cinc anys.

Així *Las dos sendas* han tingut dugues crítiques. Una per a cada «senda». Una de bona i altra de dolenta. Decididament, En Marsillach és un home ple de complicacions.

Educació de Príncep

Les anècdotes tornen a córrer junt amb les caricatures. I la darrera diu:

Quan el Príncep de la milícia encara no ho era, de Príncep, succeí que el seu fill, estudiant, mancat de diners, imaginà una entremaliadura, sollicitant li fossin remeses unes pessetes per a adquirir unes camises de dormir que creia necessàries. El pare va retre la demanda filial amb una calma d'home disposat a donar consells i ni una pesseta. Agafa la ploma, aquella ploma històrica, i torna a llegir la carta de l'estudiant:

— «Necesito unas camisas de dormir, confiando en que me enviarás el dinero necesario.»

El futur príncep de la milícia respongué:

— «Tú lo único que necesitas para dormir es sueño.»

Exposició Rusiñol

Des de demà, dissabte, estarà visible a la popular «Sala Parés», del no menys popular carrer d'En Petritxol, una esplèndida col·lecció de quadres nous del genial artista, creador dels «Jardins d'Espanya», Santiago Rusiñol.

Tots els bons aficionats a la pintura veritable faran molt santament si passen per aquell saló i donen una ullada a aquell bé-de-Déu de teles inspirades en els magnífics jardins d'Aranjuez.

Una vegada més En Rusiñol donarà la sensació de que és el primer, per a no dir l'únic.

I una vegada més constatarem el miracle de veure com un artista de casa, i a Barcelona—on és fama que no hi ha mercat artístic,—exposa disset quadres i en ven vint-i-cinc.

Així sia, i felicitats per endavant, amic Tiago.

TABAC O LA VIDA

-Teniu, teniu la cartera.
-Res de carteres!... La petaca!...

Els regidors que se'n van

ENRIC RIBALTA

La composició especialíssima del grup regionalista, ha de pesar forçosament damunt de certs caràcters, als que una estreta disciplina priva de manifestar lo que en ells es conté d'objectiu i personal.

Sumissió, respecte, acatament... Abdicació, massa sovint, de la facultat de pensar per compte propi. Renúncia a quant, d'aprop o de lluny, impliqui quelcom que pugui

pendre's per afany de sobrepujar el diapasó monòtom amb que sol produir-se el chor.

En Ribalta, com altres companys seus de minoria, té voluntat i iniciatives pròpies. Virtuts, aquestes, que somades a una clara intel·ligència, a un amor fondíssim a la Ciutat, han fet d'ell un regidor apte per a plantejar i resoldre els més importants problemes de caràcter urbà.

En Ribalta portà a l'Ajuntament un desig vehementíssim, fortament sentit. El de convertir en Passeig Marítim, lo que és avui zona infecte de la platja de la Barceloneta, des del Besós al Llobregat. A la consecució de aquest anhel ha encaminat En Ribalta les seves energies

EN «XENIUS» A CAN ROMEA

—Vols-t'hi jugar que això és una sàtira contra mi?...

i el seu entusiasme regidorenc, posant lo que se'n diu «el coll» en la tramitació de l'assumpte.

L'esforç fet fins ara en aquest sentit, ha servit només per a que quedi el Passeig Marítim en projecte, malgrat haver tingut la sort de que patrocinés la idea, En Cambó i de que l'acollís abans el Consistori.

A En Ribalta es deuen les millores introduïdes en el cos de Bombers, al que ha dispensat una atenció excepcional. A ell devem, sobre tot, el nomenament del senyor Audet, que és sens disputa, lo més decoratiu i més «pompièr» que's conta en el gremi de funcionaris.

Una altra aspiració d'En Ribalta, fallida aquesta, que sapiguem, és l'obertura d'una via que de la Plaça del Teatre menés al Paral·lel.

Esperit pràctic i treballador, ans que home de paraules, ha esmersat bona part de les seves activitats en la Comissió especial d'Assils i Albergs, on ha palesat la seva generositat i el seu amor als desvalguts.

Surt En Ribalta de l'Ajuntament, no obstant i haver contret mèrits més que suficients per a prosseguir la seva gestió. N'hi quedaran, en canvi, d'altres mereixedors d'ésser foragitats a cops d'escombra.

Així són les coses del món.

Tot esperant l'hora de reprendre la tasca interrompuda, es delectarà l'iniciador del Passeig Marítim, en la contemplació de les obres d'art que componen el seu museu particular; en els Riberas, els Tizianos, els boixos, les valioses produccions que són el patrimoni artístic de aquest regidor que se'n va...

Un regidor que pels vols del segle XVII hauria fet un digne conceller.

El mal del senyor Soler i Roig consisteix en tenir un geni com la pólvora. Pel fet més insignificant crida i s'enfutisma, com una mala cosa.

Això sí; amb igual facilitat que s'exalta i es surt de pollaguera, esdevé suau com un anyell. Dit està, que acaba, generalment, per a retre justícia i donar la mà al contrari. Es que, a despit de les seves genialitats, serva un fons de bonesa i camaraderia, un sentit d'imparcialitat i justícia que el fan, a l'hora, simpàtic i divertit.

El senyor Soler i Roig, que amb les seves impetuositats i el seu natural vehement ha donat cent cops la nota aguda en el Consistori, deixa contristat la Casa Gran.

La fogositat que ha posat en els seus discursos, la constància i l'ardidesa que han presidit la seva actuació, no han sigut prous a realitzar les seves aspiracions capdals; la reducció dels gastos superflus i la construcció del cèlebre Hospital d'infecciosos, que ha costat al senyor Soler i Roig un sens fi de disgustos i mals de cap.

Higiene i Sanitat; Beneficència i Amor al pròxim. Aquests han sigut els punts cardinals del programa d'aquest regidor tradicionalista, que ha exercit el càrrec amb un entusiasme i una voluntat, per desgràcia, poc freqüents.

B. DE R.

Exit que ens envaneix

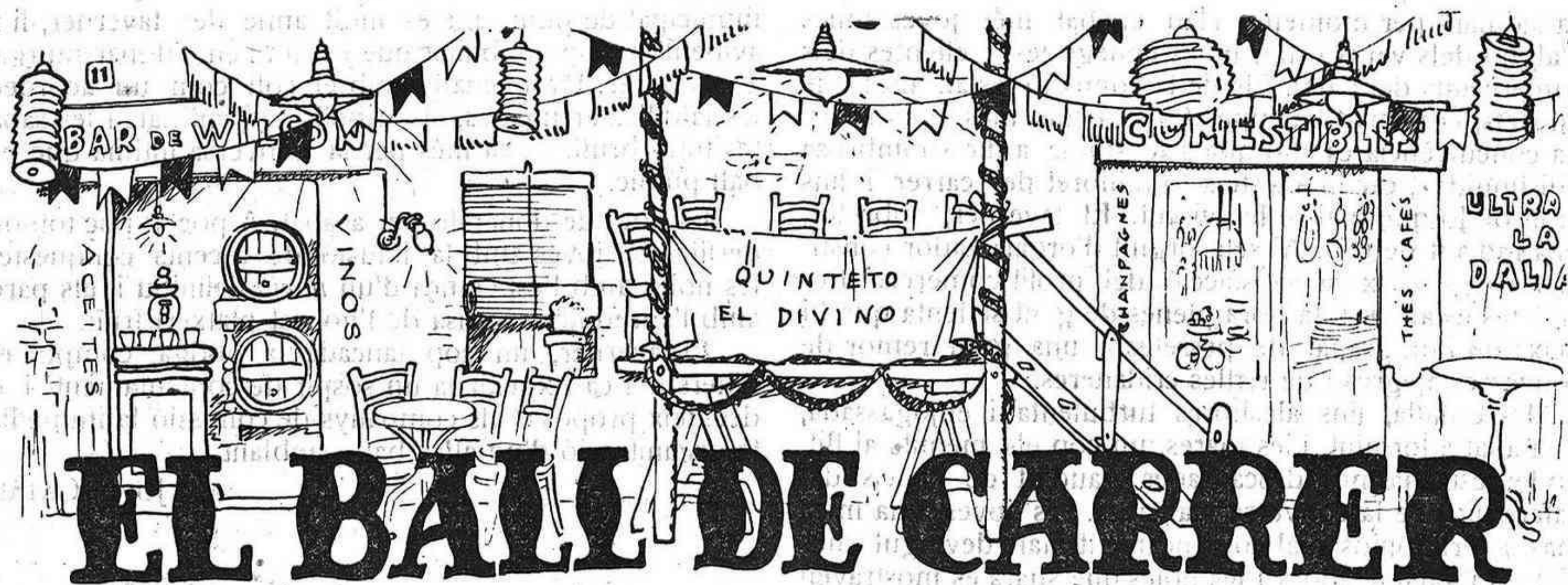
La informació gràfica que sots l'epígraf «Els genis més genials de l'Europa literària», publicarem la darrera setmana ha tingut per un dels homenatjats, únic supervivent entre el sextet d'eminències quals efigies mapàrem, un resultat felicíssim, que celebrem amb tota l'ànima.

Hores després de la sortida de l'ESQUELLA i com a conseqüència del «bombo» tributat al famós poeta Josep M.ª de Sagarra, rebia l'autor immortal de «Dijous Sant», el nomenament de redactor corresponsal d'El Sol a Alemanya.

En les tertúlies periodístiques s'ha comentat, com havia d'ésser, la distinció otorgada a En Sagarra. S'ha dit i tot que havia influït en la designació En Joaquim Montaner, afanyós d'apartar de vora seu a un competidor teatral.

Aquest segon extrem de la versió, queda desmentit amb saber que, malgrat la seva absència, pensa En Sagarra seguir enviant, com si tal cosa, les seves produccions a l'Empresa del «Romea».

L'únic que resta averiguar, és el cas que farà aquesta de les remeses, arran del dia i hora que deixi En Sagarra la crítica de *La Publicidad*.

El taverner, havent acabat de sopar, rega curiosament l'ampla acera ja escombrada i ajuda a l'aprenent a plaçar les tauletes petites en simètrica formació. La planxadora i el seu marit, asseguts a la porta de la botiga, prenent la mica de fresca que la nit envia per a consolar a les gents de la calor asfixiant del dia estival, davant de les tendes de l'adroguer, de la fleca i de la merceria—totes fosques de dintre i aclarides de fora pels arcs voltàics del carrer—s'hi veuen els respectius amos i dependents, als quals s'han ajuntat els veïns més afectes i els clients més estimats. La canalla, que aquesta nit no té sòn, engega piules, coets i corre-cames que els fan esclatar en gran rialles i forts crits de joia mentre que les mares s'enfaden i les velles els menacen totes esporuguides.

Entre la taverna i el «colmado», s'aixeca un petit cadafalc improvisat amb quatre taulons que ha deixat graciosament el fuster de la cantonada. En la reduïda plataforma, hi prenen seient els vuit o nou musics de la murga que té d'amenitzar la festa amb els balls més populars de les modernes i turmentadores creacions (?) musicals. Unes bombetes elèctriques suplementàries, il·luminen el tros de carrer, essent més nombroses i potentes les que oscilen sobre l'indret destinat a «sala» de ball.

Arriben més veïns i més amics. Es saluden afectuosament en alta veu com si no s'haguessin vist de dies o com si lo que allí va a fer-se fos quelcom de trascenden-

tal, com si es tractés de la creació esperada d'una joia immensa que's tingüés d'assaborir a tot pler. Venen joves enclenxinats i vestits amb el trajo de les festes i damiselles que's veu que s'han passat molt temps pentinant-se i empolainant-se davant del mirall. Hi han les xicotes del «Tupinamba» acompanyades de les mares i d'un promès, les fadrines de la modista de l'escala del xanfrà, les minyones de servei del principal de la fàrmacia i fins es veu a la porta de la botiga, tota emperifollada i amb la cara plena de polvos, a la presumida Angelina de la merceria. Podeu comptar que amb tal bé de Déu de noies altes i baixes, primes i rabassudes, rosses i morenes i castanyes, l'element jove masculí es sent transportat al setè cel. I, fruïnt de tan bell espectacle, papalloneja d'ací i d'allà, dirigint paraules galanes, estretes de mà expressives i mirades fogoses que serien capaces de fer tornar vermell al més fatxender dels urbans.

El taverner mira el rellotge que subjecta a la butxaca de l'armilla una groixuda cadena daurada, i, prèvia consulta amb els companys de comissió,—que són l'adroguer i l'home de la planxadora—dóna ordre de començar. La murga engega un bruel esfereïdor que eixorda als concurrents i que ressona rogallós per tota la llargària del carrer... i comença el ball. Són els primers, l'Angelina i el dependent principal del «colmado»—que segons se diu en veu baixa festegen d'amagat del pare d'ella—i els segueixen aviat les oficials de la modista amb els amics de l'apotecari, les del «Tupinamba» amb uns nois bastant *bien* que ningú no sap d'on han sortit i la fadrina de la planxadora amb l'encarregat de la fusteria.

Després d'aquest ball, en venen d'altres i la festa es

va animant per moments. Han arribat més joves amics d'algún dels veïns i més noies conegudes i clientes dels comerciants del barri. Els de la comissió estan més que satisfets; la realitat ha superat als càlculs més optimistes. La concurrència és allò que s'acostuma a dir «nombrosa i distingida», car hi assisteix lo milloret del carrer i fins molt de lo que mai hi ha viscut. El taverner, sobretot, està radiant de joia. Al seu orgull d'organitzador consumat, s'hi afegeix la satisfacció del profit comercial. Les tauletes estan a tota hora plenes de gent sedenta que hi deixa un bon grapat de pessetes i una gran remor de converses alegres i de rialles cridaneres.

La canalla, fins aleshores turbulenta i enjogassada, s'ha anat adormint, i les mares, un cop els menuts al llit, poden estar ja més descansades gaudint de l'encís del xafardeig i de la conversa maliciosa. Els joves, una mica massa cerimoniosos al començament, han devingut més afables i galantejadors i les noies que suara es mostraven ficticiosament serioses, han anat entregant-se a les bromes i als flirteigs desitjats. Els balls es van espaiant cada vegada més, però els que's ballen són més fruits, més aprofitats... Les paraules amoroses i, si es vol, a voltes picaresques, han succeït als mots banals i grisos, i si bé es perden a ratets alguns compassos, no's perd ni una mirada furtiva, ni una estreta significadora ni un mot intencionat.

En ales de la musica aixalabrada, vola inquiet l'entremaliat feridor de cors. Fins notant aquesta influència enyorada, es decideixen entregar-se a la dansa els vells de la barriada, els homes seriosos del carrer que tenen una representació social i una trascendent responsabilitat d'ordre moral. El taverner balla amb la planxadora; el marit d'aquesta, amb la mercera; l'adroguer, amb la cuinera dels senyors d'aquell principal, fins el bon betes-i-fils, l'home més rígit i formal del gremi, amb la senyora del «colmado». Breçats per una voluptuosa americana «d'aquell temps», sembla que perdin els anys que ja els hi pesen, els hi apar que's tornen a poblar les calves lliques i ennegrir els cabells que s'argenten... No's recorden de la seva posició social, ni de les idees madures, ni de les vuit hores, ni de les profundes cavilacions político-econòmiques que sovint els amarguen. Són al ball i han de ballar. I els musics, que comprenen que al fi de comptes són els que paguen, toquen força, força, per a que quedin contents. Toquen tant, que primer el mercer, que no és aquell jove dels saraus d'antany, després la planxadora, que ja li pesa la carn, i, finalment, l'adroguer, que ja se li tapen els pulmons, abandonen el ball per a deixar-se caure en una cadira, esbufegant, deixant-se en suor i trencats de cames. Sols resisteixen fins a l'últim la parella que formen l'home de la planxadora i la senyora del mercer. La seva gesta heròica, és rebuda amb una gran salva d'aplaudiments, que ells acullen ufanosos.

La mitja nit ja és de sobres passada i el ball encara dura. Aprofitant un descans de la xaranga es fa ressopó. En una porta, és una cindria grossa com la lluna plena que regna en el tros de cel del bell mig del carrer que és dividida en diverses tallades que són assaborides golaframent per les boques eixutes. En un altre acoblament és una colossal coca ensucrada que es devora entre sengles vasos de vi. I els de l'adroguer i els de la merceria, les enfilen amb pernil i llangonça.

El petit *lunch* reanima als joves i enmandreix als vells. Els primers s'entreguen a les delícies de la dansa i els altres a l'encant de les converses i dels comentaris.

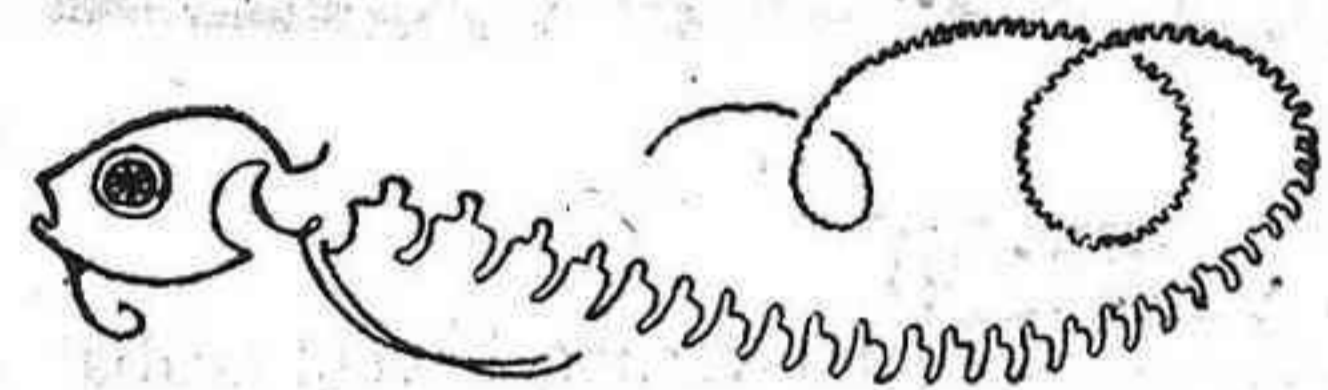
Han tocat la una, les dues... Els ulls s'acliquen i el

municipal de punt, que és molt amic del taverner, li fa avinent la responsabilitat que contrau en «donar murga» a tals hores. La jovenalla amb el coll com un acordeó, les faldilles arrugades, els cabells despentinats i les sabates totes brutes, està més per la conversa íntima que pel ball públic.

Es hora de donar-lo per acabat. A poc a poc tothom desfila. Els joves amb la il·lusió de recents conquestes, les noies amb l'esperança d'un *novio* definitiu i els pares amb l'agredolça recansa de l'honest platxeri fruit.

El taverner, un cop tancada la botiga, compta els diners del calaix, exhala un sospir de contentament i es decideix proposar als companys de comissió la immediata organització d'un altre ball semblant.

JORDI CATALÀ

«No hi ha sant sense misteri»

TOTS els diaris barcelonins, llevat de *La Publicidad*, han donat compte de la reunió general tinguda el darrer diumenge per l'«Associació de la Premsa Diària».

En aquesta reunió sigué nomenat Secretari de la entitat, l'Eugeni d'Ors.

La Publicidad, doncs, calla el que la Junta de l'Associació s'hagi celebrat, contrastant la seva conducta amb la dels demés diaris barcelonins.

Motiu del silenci de *La Publicidad* en aquest cas?

Molt senzill, a l'hora que molt humà.

El director de *La Publicidad*, com tants altres mortals que entenen per fi primordial de la vida l'arrambar-se al sol que més escalfa, tira del mogró de la vaca—grassa per ara—de la Mancomunitat.

Abans de saber quin dels dos, entre En Puig i Cadafalch i l'Ors, té raó, es pronuncia tot seguit pel primer. Si contestant a determinades insinuacions del President de la Mancomunitat envia l'Ors un escrit als diaris, surt En Jori amb un solt insubstancial, dient que «la falta de espacio...». I l'Ors, al que fa tot just unes setmanes, el director de *La Publicidad* acatava sumís i es llevava davant seu el capell, es queda sense defensa en el diari dels Tayá.

Es que En Jori no vol raons. L'adagi de «afarta'm i digue'm moro», sembla dictat pensant amb ell, que ara mateix, i en ia temensa d'incórrer en desagrado davant d'En Puig, cau en la manca de companyerisme que suposa no parlar d'un acte important de l'Associació, en el que és precís estampar el nom de l'Ors.

«Déu vos ampari» digué, fa uns anys, l'Ors a En Jori, en ocasió en que pidolava aquest al «Glossador»—que demostrà així llucar-hi de lluny—l'almoïna d'una conversa.

«No hi ha sant sense misteri», diem nosaltres per a explicar tota mena de misèries.

ESPECTACLES PÚBLICS

Gran concurs d'aviació
que produeix, de Barcelona
la constant admiració.

—Sembla, senyora, que s'apujaran les tarifes del passatge.
—Ah, sí?... Doncs jo'm venjaré; viatjarem dos amb un sol bitllet.

:-: GLOSSARI :-:

©ADA COSA AL SEU TEMPS

Qui ho deia que aqueixa tan bescantada carn de l'Argentina no's trobava enlloc?...

El Glossador va poder-ne contemplar, l'altre dia, tota una botiga plena. Una botiga atapeïda de bous «congelats» que feia dalera de mirar. Era al carrer Nou; i n'hi havia per a atipar-ne a tot el barri, per a acabar amb tota la famosa misèria del districte V. El que pot-ser no s'hi veien, en la proporció deguda, eren els compradors. I és llàstima, perquè totes les referències que d'aqueixa «menja» es tenen, són excel·lents: bon paladar, tendre, grassa, bonica... No hi haurà ningú—per poc gastrònom o culinari que sigui—que no's convenci seguit, seguit, de que aquella bèstia té d'ésser superior per a tota mena de guisats i de que ha de fer unes «carns d'olles» i uns «estofats» fist quality.

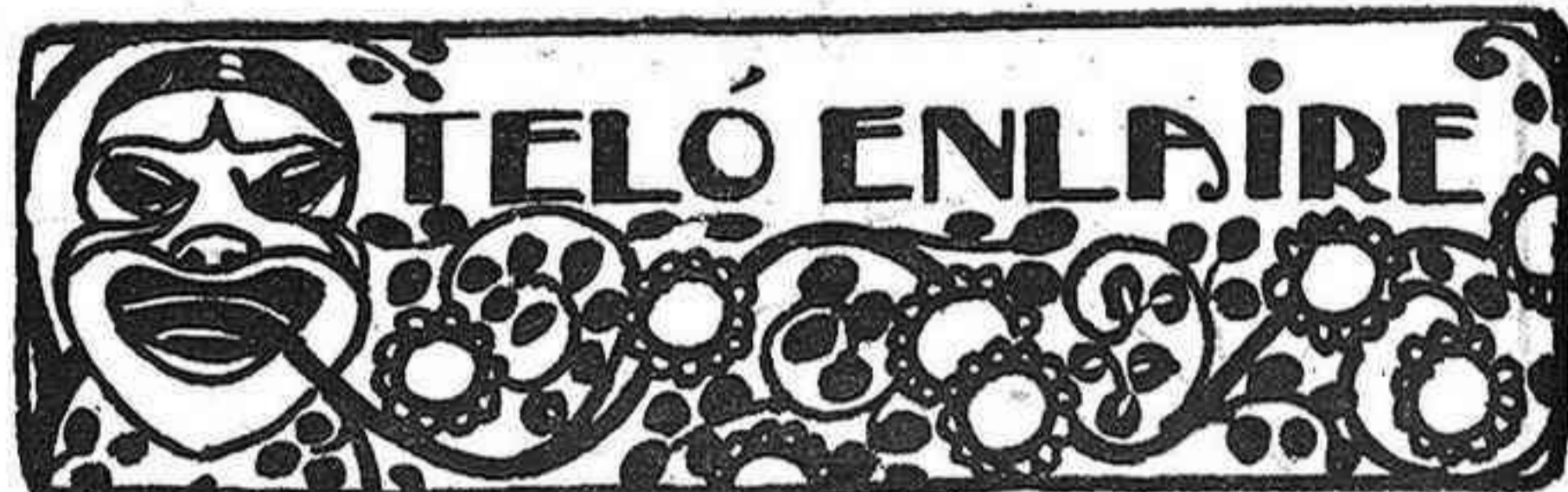
A què's deu, doncs, la manifesta aversió del públic vers la carn del bou argentí?... Al seu preu?... No ho creiem... Encara que's podria vendre bastant més barata de lo que la vènen, la veritat és que, comparada amb la dels bous d'aquí, la nostra resulta quelcom més cara. No és a causa del preu, doncs, la manca d'èxit. Es perquè vé de les Pampes, i els barcelonins som proteccionistes?...

Tampoc; perquè aquí hem acceptat a mans besades an En Felip Sassone, que també és pampero, i, si no ho és, ho sembla.

Nosaltres creiem, més aviat, que el fracàs d'aqueixa carne congelada es deu precisament al seu nom i res més que al seu nom, que resulta altament extemporàni.

A qui se li acut anunciar carn congelada a l'hivern? Que la guardin per a l'estiu i que la donguin a vendre a aquells homes del carretó del «mantecao, helao»!... i ja veuràn quina demanadissa!...

XARAU

ROMEA

Ironia de la fina, però ironia sense pietat contra els savis d'acadèmia, és aqueixa admirable comèdia *Els Immortals* (*L'hàbit vert*) dels famosos autors de *El Rei*, Caillabet i De Flers. Sòlidament construïda, l'obra teatral se salva per ella mateixa, encara que ni l'acció ni l'assumpte estiguin tan ben desenrotllats com en altres farses dels mateixos autors, mestres en l'art de la comediografia. Ademés, aquí, per l'ambient i per la qualitat dels personatges, ens resulta quelcom *deplacée*; la majoria dels espectadors no coneixen ni per referències la vida dels «immortals», i això es en perjudici de la bona comprensió. Però l'obra, no obstant, triomfa; i triomfa mercès a la estupenda força satírica que conté; al extraordinari relleu caricaturesc de la major part de les figures; a l'habilitat amb què són portats els moltíssims efectes escènics; i a la gràcia espiritual del diàleg que està materialment empedrat de frases encertades que marquen l'estil personalíssim dels autors. El nostre Rusiñol, per força s'ha; via d'encarinyar amb aquesta comèdia, que és ben bé lo seu—l'humorisme de l'autor de *Els Jocs Florals de Canprosa* té tanta semblança amb l'humor que *Els Immortals* respiren, que d'una hora lluny se veu que aquell havia d'ésser el seu traductor adequat. I de l'èxit de la seva tasca, poden donar-ne fe els aplaudiments que la excel·lent comèdia obté cada vespre a càr «Romea».

Respecte a la interpretació, a la presentació, etc..., val més que hi tirem tres vels.

NOVEDADES

Gran èxit amb la nova companyia de varietés; sobre tot amb les dues atraccions esperterrants: la Amalia Isaura i En Wetryk.

Programes variats, nodrids i sucosos.
Tot-hom ne surt content.

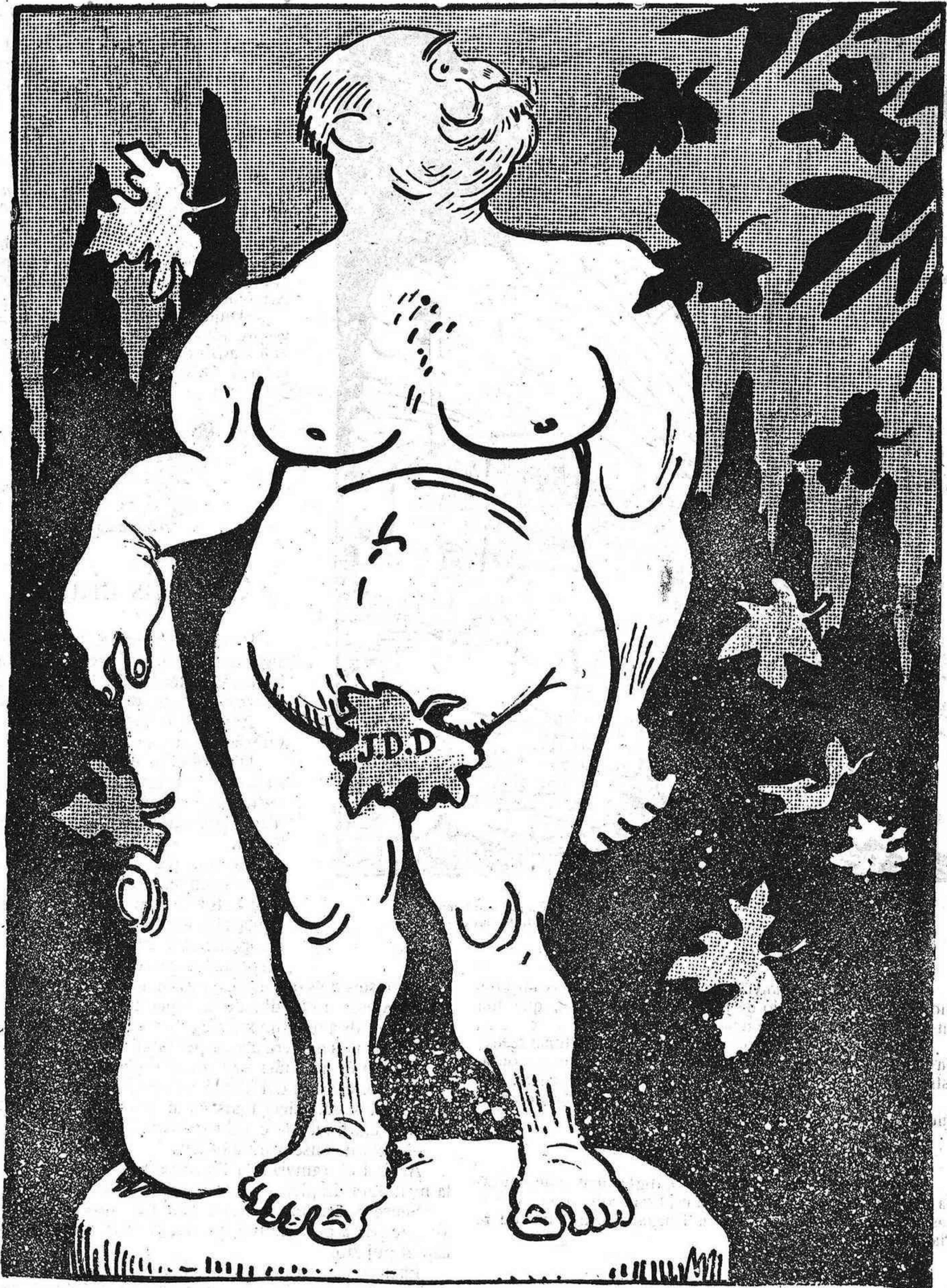
POLIORAMA

Los amigos del alma, comèdia en dos actes, dels senyors Seca i Pérez Fernández, va agradar molt a la parròquia. I és que, per ésser astracanada, té bastanta solta. L'argument és original, l'acció divertida, el diàleg enginyós, i tot això fa perdonar alguns defectes. De xistos agafats pels cabells, demanin!... Fusellables, tot un cove. Però la gent ne surt satisfeta, rient i encantada de la vida... de la bona vida que's donen ara certs autors a espatlles del públic bonifaci.

L'execució, notable, distingin-s'hi En Güell i les senyores.

GOYA

S'ha anat aguantant l'èxit de *Leonarda*; i el secret està, més que en l'obra, en l'excel·lent interpretació que hi dona la Maria Palou.

HERCULES-CIBRVA

—Si el vent se me l'emporta... ¿què rediable'm quedarà per a tapar-me les vergonyes?...

EL SENYOR ESTEVE, OPTIMISTA

—¿Por qué... por qué temblar?
—Serena está la mar!...

Ella i la seva companyia han obtingut així mateix un gros triomf en la reproducció de *La senyora està loca*, que fou un altre acert per part de tots.

—Sabem que el director artístic d'aquest afortunat teatre, En Felip Sassone, ha posat ja en estudi la seva darrera obra, estrenada amb gran acceptació a Madrid, *La vida sigue*.

Sembla que la primera representació d'aquesta comèdia tindrà lloc d'aquí a pocs dies.

ELDORADO

La simpàtica artista Pilar Alonso, dignament acompanyada per variats números d'atraccions, està aconseguint aqueixos dies molts aplaudiments en l'elegant teatre-cine de la Plaça de Catalunya.

CÓMIC

Abans d'ahir, dimecres, degué debutar en aquest popular teatre del *Paralelo*, l'aplaudida companyia d'En Nolla i la Casals.

Tenen el projecte de donar-hi un curt nombre de representacions de la ja famosa obra *L'ànima és meva*, d'En Guimerà, abans d'empendre la *tournee* anunciada per les principals poblacions de Catalunya.

MUSIQUERIES

De l'«Orfeó Gracienc» rebérem al seu dia una invitació per al *Recital de violi* Joan Altimira, que's celebrà diumenge a la tarda i valgué un èxit a aquest artista, molt ben acompanyat pel mestre Figueras de Barberà. El programa escullidíssim, i els aficionats filarmònics sortint molt satisfets.

—Diumenge que vé «Primer Capvespre Musical», per a presentació de l'*Orquestra Clàssica*, en el mateix local de l'«Orfeó Gracienc».

Croquis ciutadà

Perquè es vegi el concepte que alguns ciutadans lliures de la lliure Barcelona, tenen de la galanteria i del respecte que devem al pròxim.

Arriba un tramvia de la línia de Gràcia a la Plaça de Catalunya.

D'entre el grupu de persones que s'esperen per a pujar, es destaca un individu de talla més que regular, d'ademans desinvolts i traça d'home forçut.

Passant per tot i sense esperar que els qui han arribat al terme del seu viatge baixin del cotxe, es precipita el nostre home a la plataforma, atropellant-ho tot, sense ombra de respecte als demés.

Protestes dels que es disposaven a baixar, a algun dels quals ha estat a dos dits de tirar per terra.

—Ja podria tenir un xic més de mirament!—diuen uns.

—Vaja una manera d'anar pel món!—clamen els altres.

—Això és un abús!—al·leguen els més.

L'heroi causant del incident es planta a la plataforma, com si tal cosa. Llença als circumstants una mirada de menyspreu, limitant-se a dir per tota resposta:

—Això us ensenyarà a baixar.

Arribat el tramvia a la Travessera, repeteix l'individu la maniobra desplegada a la Plaça de Catalunya.

Sense donar temps a que baixin els que té al davant, als que passa per damunt, es llença dret com un llamp cap al pujador.

Exclamacions i protestes dels nous atropellats, contra els que es gira desdenyosament, dient-los per tota explicació:

—Així apendreu a deixar baixar!—Boy.

TOS la curen les Pastillas Helenianas. Una pesseta caixa.

PANALLONS els cura Tópico Gil Kens. Una pesseta frasc.

ASMA la curen les Gotas Helenianas. 4 pessetes frasc.

ESQUELLOTS

Afortunadament, el plet dels autors amb el Govern, sembla haver-se solucionat a favor dels primers.

Així, doncs, els teatres no tancaran les portes.

Gràcies a Déu, podem afegir.

Perquè seria una llàstima no tenir on anar a passar l'estona divertida.

Els madrilenys haurien d'anar al Congrés i els barcelonins al Consistori.

I amb tot i ésser l'entrada més barata, encara hi perdriem, perquè ens avorriríem més.

La setmana *ajedrecista*.

Tota l'atenció d'aquests dies ha sigut, a Barcelona, per a les jugades d'escacs que un cubanito, Raul Capablanca, ha ofert als socis del «Círculo Ecuestre».

Un ajedrecista que es baralla amb trenta jugadors a la vegada, i els guanya.

En una nit fa cent *jaques amb cent reines*.

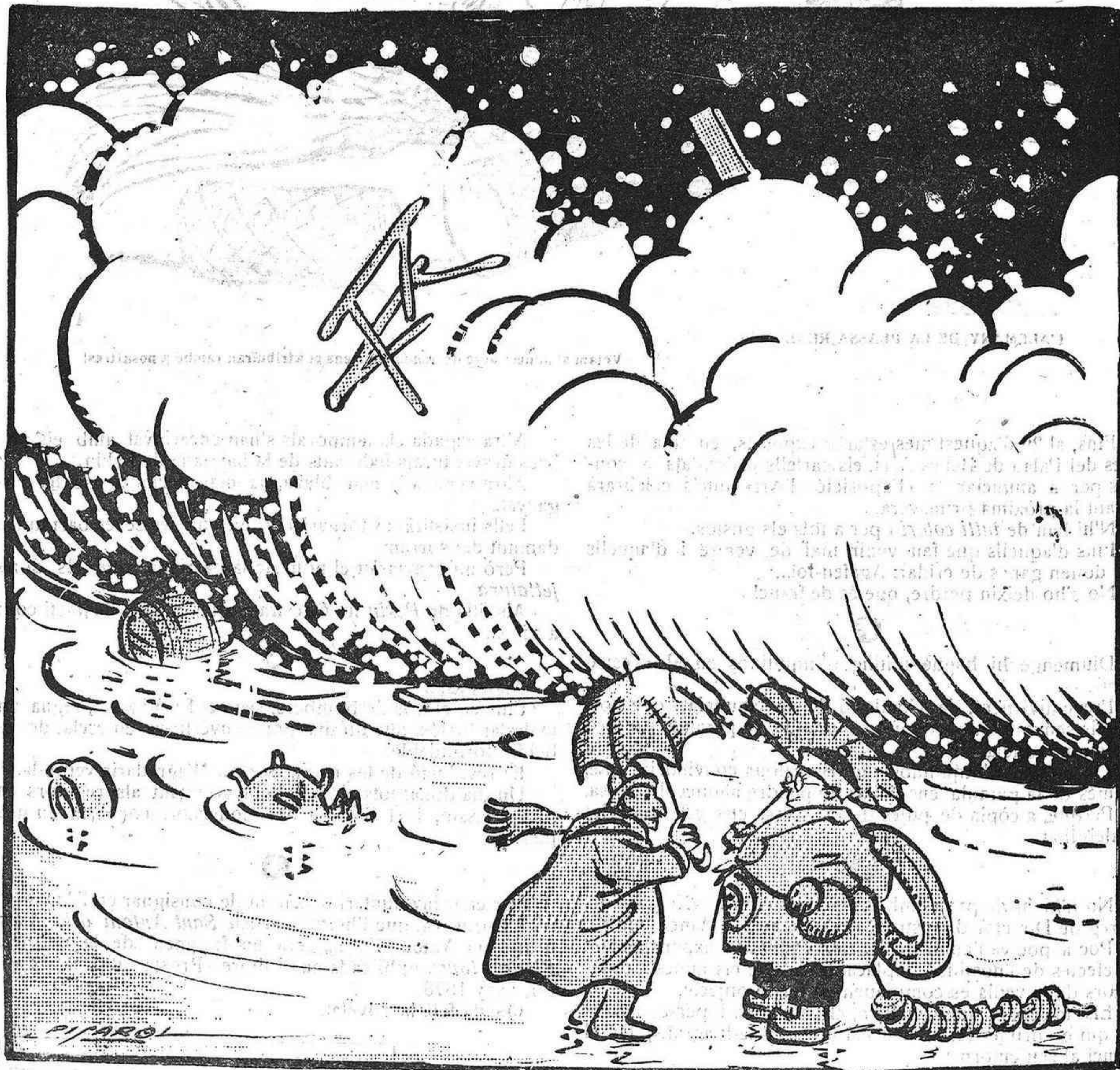
Déu n'hi doret!... Aquest sí que té motius per a ésser de l'U. M. N.

Amb motiu dels *asaltos* i de les aristocràtiques festes carnavalesques de la *Mi Carême*, els «jacarandosos» reporters de salons continuen divertint-nos amb les seves encaramel·lades cròniques.

Això sí, només cal que en llegeixin una, perquè totes diuen lo mateix.

Revistes calcades l'una de l'altra.

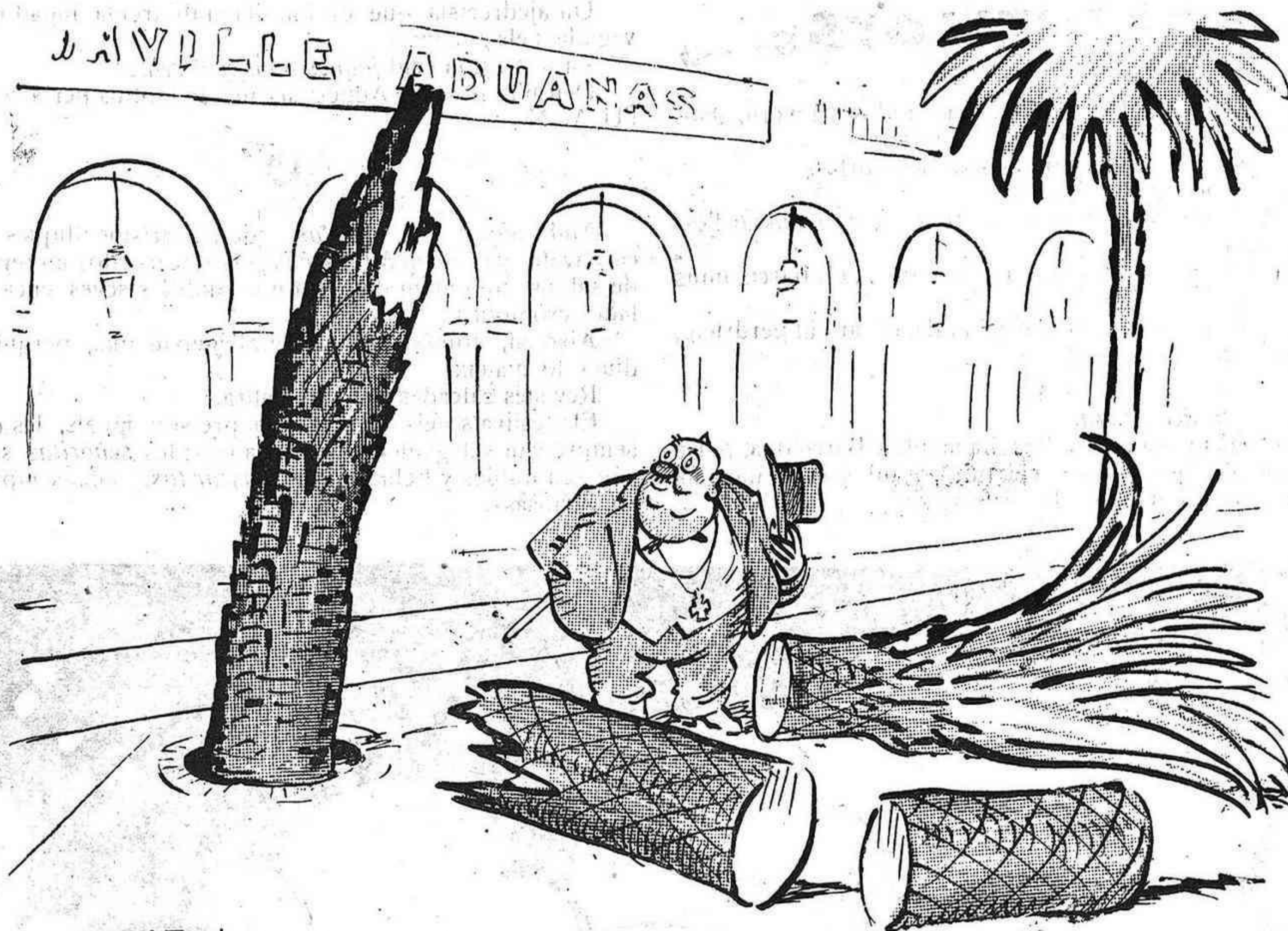
Els festivals dels senyors sempre són iguals, les *damas* sempre van «elegantemente ataviadas»; les *señoritas* sempre són «adorables y bellas»; i les *mascaritas*... ail... sempre són «bulliciosas».

TEMPERIS

El xino de Pekín.—Ja ho veu quin mal temps, eh?...

El xino de la Rambla.—Oh, i els que vindran, encara! ..

L'ALEMANY DE LA PLASSA REAL

—Veiam si aquest acte de vendalisme ens el atribuïran també a nosaltres.

Fins, al 29 d'aquest mes estaran exposats, en una de les sales del Palau de Belles Arts, els cartells presentats a concurs per a anunciar la «Exposició d'Art» que's celebrarà durant la pròxima primavera.

N'hi han de *tutti colori* i per a tots els gustos.

Fins d'aquells que fan venir mal de ventre i d'aquells que donen ganes de cridar: Agafeu-lol...

No s'ho deixin perdre, que és de franc!

Diumenge hi hagué míting d'inquilinos en el «Teatro Cómico».

Preventivament, la Comissió havia anunciat que tots aquells senyors que volguessin pendre la paraula s'inscrivissin amb antelació.

Tractant-se d'inquilinos de Barcelona convindria que, además de la paraula, ens deixessin pendre alguna altra cosa.

Perquè, a còpia de pujes de lloguers, ens estem morint de debilitat.

No n'hi havia prou amb la destitució d'En «Xenius» del càrrec de Director de Instrucció Pública de la Mancomunitat.

Poc a poc va l'autor de *La Ben Plantada* experimentant els efectes de l'hostilitat implacable de que els amics i admiradors de la vetlla es complauen en fer-lo objecte.

Els mateixos que l'enaltien, el combaten i persegueixen. Els qui en primer terme deuriem mostrar-se-li agraïts, fan el silenci al seu entorn.

Darrerament, ha aprovat l'Institut d'Estudis una proposició, destituïnt-lo del càrrec de Secretari.

Quan un home està de pega...

Altra vegada els temporals s'han encarinyat amb els pobres desventurats habitants de la barriada de Pekin.

Altra vegada la mar blava, la mar hermosa els ha enganyat.

I ells insistiran; i tornaran a guarnir les seves barraques damunt del sorram.

Però no canviaran el nom de la barriada, que els dona *jettatura*.

Als fills de *Pekin* no és estrany que la mar els tracti com a *xinos*.

Aigua val!...

Fins en el Còs de bombers, segons En Vinaixa, regna un malestar furios, que un dia pot convertir-se en esclat de rebeldia formidable.

La revolució de les mangueres?... M'agradaria veure-la.

Un dia donat tots els bombers apuntant als regidors en plena sessió, i el Salonet del Consistori convertit en una piscina.

Per erro involuntari deixarem de consignar en l'ALMANAC DE L'ESQUELLA, que l'hermós article *Sant Antoni dels Ases*, firmat per Antoni Careta, era un fragment de la noveleta *Els tres toms*, publicada en el llibre «Brosta» del mateix autor, l'any 1878.

Queda feta la salvetat.

Antoni López, editor — Rambla del Mítg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA ALMANAC PER A 1920

Dedicat per complet a les festes més populars de la nostra terra

NOTA IMPORTANT: Junt amb cada exemplar del «Almanac» s'entregarà, *gratis*, als compradors un senzill accessori de cartró amb el qual pot construir-se fàcilment una esplèndida caricatura de bulto i desmuntable: *El popular Senyor Esteve ben dret i ben plantat*. Per a construir aquesta caricatura, un còp enrotllat l'«Almanac» a l'inversa de lo que s'acostuma, és a dir, enrotllant-lo per la banda que s'obre, procurant que la figura del *Senyor Esteve* resti ben visible, cal tan sols introduir el rotllo per la part superior en el petit accessori de cartró que s'acompanya i que no és altra cosa sinó *les ales del barret del propi Senyor Esteve*

PREU:

1'50 PESSETES

OBRA NOVA

L'ànima és meva

Drama en 3 actes de Angel Guimerà

Pesetes 2

Els cent millors contes còmics

Un tom 8.º

Pesetes 2

ESTA AGOTAN-SE

Les Gràcies de l'Empordà

Poema en prosa
per
PERE COROMINAS

Preu:
Una lliura catalana (2'65 ptes.)

LAS TRAGEDIAS GROTESCAS

POR
PIO BAROJA

Pesetas 4

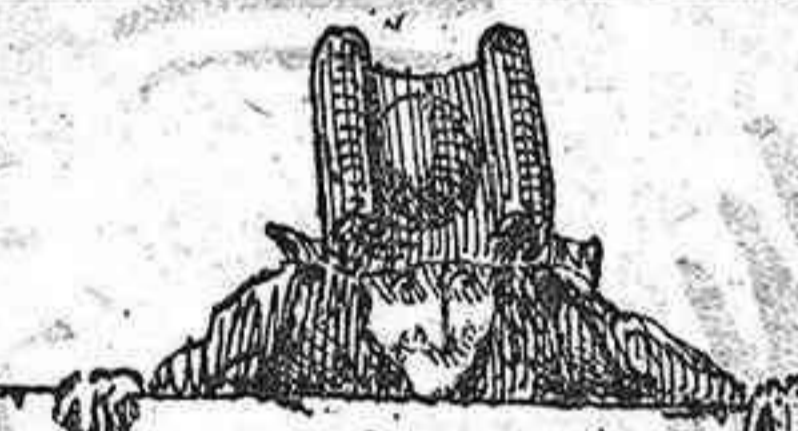
JOAQUIM FOLGUERA

Les Noves Valors de la Poesia Catalana

Publicacions de «LA REVISTA»

Un tom 8.º

Pesetes 3

AVIAT! MOLT AVIAT!

ALMANAC DE

La Campana de Gràcia

PER A AQUEST ANY 1920

NOTA.—Totnom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

REFREDAMENTS

- No'm fumaran pas!... M'acabaria d'encostipar!...